

Věc C-680/20

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

15. prosince 2020

Předkládající soud:

Consiglio di Stato (Itálie)

Datum předkládacího rozhodnutí:

7. prosince 2020

Odvolatelka:

Unilever Italia Mkt. Operations Srl

Odpůrce:

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

Předmět původního řízení

Odvolání proti rozsudku Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio), kterým tento soud zamítl žalobu žalobkyně proti rozhodnutí o uložení sankce, které vůči ní vydal Autorità garante della Concorrenza e del Mercato (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a trhu) z důvodu zneužití dominantního postavení na vnitrostátním trhu distribuce a prodeje balených zmrzlinářských výrobků maloobchodníkům.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Výklad článků 101 a 102 SFEU ve smyslu článku 267 SFEU

Předběžné otázky

1) Kromě případů výkonu kontroly nad podniky, jaká jsou rozhodná kritéria pro určení, zda smluvní koordinace mezi formálně samostatnými a nezávislými hospodářskými subjekty představuje jediný hospodářský subjekt ve smyslu článku

101 a 102 SFEU? Lze zejména existenci určitého stupně zásahu do obchodních rozhodnutí jiného podniku, který je typický pro vztahy obchodní spolupráce mezi výrobcem a zprostředkovateli distribuce, považovat za dostatečnou k tomu, aby tyto subjekty byly považovány za součást těžce hospodářské jednotky, nebo je nezbytný ‚hierarchický‘ vztah mezi oběma podniky, který lze konstatovat v případě smlouvy, na jejímž základě se několik samostatných podniků „podřídí“ řízení a koordinaci jednoho z těchto podniků, takže Úřad musí prokázat systematickou a stálou existenci pokynů, jež mohou ovlivnit rozhodnutí týkající se řízení podniku, a sice strategická a provozní rozhodnutí finanční, průmyslové a obchodní povahy?

2) Je třeba pro účely posouzení existence zneužití dominantního postavení prostřednictvím výhradních doložek vykládat článek 102 SFEU v tom smyslu, že úřad pro hospodářskou soutěž má povinnost ověřit, zda je účinkem těchto doložek vytěsnění stejně výkonných soutěžitelů z trhu, a podrobně zkoumat hospodářské analýzy předložené účastníkem ohledně konkrétní schopnosti namítaného jednání vytěsnit z trhu stejně výkonné soutěžitele? Anebo v případě vylučujících výhradních doložek nebo jednání vyznačujícím se mnoha zneužívajícími praktikami (věrnostní slevy a výhradní doložky) nemá Úřad žádnou právní povinnost založit zjištění o protisoutěžním jednání na kritériu stejně výkonného soutěžitele?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Články 101 a 102 SFEU

Uplatňované vnitrostátní právní předpisy

Legge 10 ottobre 1990, n. 287 - Norme per la tutela della concorrenza e del mercato (zákon č. 287 ze dne 10. října 1990 o předpisech na ochranu hospodářské soutěže a trhu), článek 3: „Zneužití dominantního postavení jedním nebo více podniky na vnitrostátním trhu nebo jeho významné části je zakázáno [...]“.

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Unilever Italia Mkt Operations srl (dále jen „Unilever“) je společností působící v oblasti vývoje a uvádění výrobků běžné spotřeby na trh pod ochrannými známkami s dobrým jménem, mezi které v oblasti zmrzlinářství patří Algida a Carte d’Or. Společnost Bomba snc je společností vyrábějící nanuky působící v některých regionech střední Itálie.
- 2 Ve stížnosti zaslané Autorità garante della Concorrenza e del Mercato (Úřad pro ochranu hospodářské soutěže a trhu, dále jen „úřad pro hospodářskou soutěž“) společnost Bomba poukazuje na skutečnost, že společnost Unilever v posledních letech vyzvala provozovatele koupacích zařízení a barů, kteří jsou jejími prodejci,

aby společně s jejími výrobky neprodávali i nanuky značky La Bomba, a to ani v oddělených chladicích vitrínách, přičemž jim pohrozila, že jinak již nebude uplatňovat dohodnuté slevy nebo ukončí dohody o prodeji, a navíc bude požadovat zaplacení smluvních pokut.

- 3 Úřad pro hospodářskou soutěž konstatoval, že společnost Unilever přijala strategii vylučující soutěž na základě zásluh; uložil jí tedy pokutu a nařídil ukončení jednání považovaných za protiprávní na základě následujících závěrů: a) společnost Unilever má na relevantním trhu dominantní postavení; b) 150 místních distributorů společnosti Unilever (dále jen „výhradní prodejci“) nejsou samostatnými podniky a jejich obchodní praxe může být přičítána společnosti Unilever; c) chování společnosti Unilever a jejich výhradních prodejců na trhu, které spočívá zejména ve stanovení povinnosti výhradního prodeje výrobků a v uplatňování slev a odměn podmíněných dosažením cílů obratu, představuje zneužití dominantního postavení ve smyslu článku 102 SFEU.
- 4 Společnost Unilever napadla toto rozhodnutí u Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (regionální správní soud pro Lazio). Proti zamítavému rozsudku uvedeného soudu podala tato společnost odvolání k předkládajícímu soudu, Consiglio di Stato (Státní rada).

Základní argumenty odvolatelky v původním řízení

- 5 Odvolatelka se dovolává zejména metodologických chyb při vymezení relevantního trhu (měla se zohlednit i nebalená zmrzlina, jelikož se jedná o výrobek, který lze nahradit baleným výrobkem) a zeměpisného trhu (nemělo se zohlednit celé území státu, nýbrž jen místní trh), jakož i porušení článku 102 SFEU v několika ohledech: a) Unilever nemá dominantní postavení; b) její místní výhradní prodejci jsou zodpovědní za vlastní činnost, každý pro svou oblast, za uvádění výrobků Unilever na trh, takže účinky jejich jednání nelze této společnosti vytýkat; c) úřad pro hospodářskou soutěž konkrétně neposoudil schopnost jednání vytýkaných společnosti Unilever vytěsnit stejně výkonné soutěžitele z trhu (výhradní dohody mezi Unilever a prodejci pokrývaly sotva 0,8 % všech prodejních míst aktivních v Itálii oproti 8 %, na které se vztahovaly výhradní dohody podepsané výhradními prodejci s jejich zákazníky), ani neporovnal jejich údajné protisoutěžní účinky s prosoutěžními účinky spočívajícími v rozšíření distribuce výrobků a ve snížení ceny pro obchodníky a spotřebitele.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 6 V projednávaném případě bylo zneužívající jednání vytýkané úřadem pro hospodářskou soutěž, přestože se ho fakticky nedopustila společnost Unilever, nýbrž její výhradní prodejci, přičteno pouze společnosti Unilever na základě předpokladu, že Unilever a její výhradní prodejci patří k jednomu hospodářskému subjektu. Aniž je dotčena skutečnost, že je věcí vnitrostátního soudu, aby fakticky

ověřil obsah smluvního vztahu mezi společností Unilever a jejími výhradními prodejci, vyvstává z právního hlediska nutnost objasnit pojmy „podnik“ a „hospodářský subjekt“ v právu hospodářské soutěže a kritéria subjektivní přičitatelnosti protiprávního jednání. Je třeba zejména objasnit, za jakých podmínek může koordinace mezi formálně samostatnými a nezávislými hospodářskými subjekty představovat jediné rozhodovací centrum, takže jednání jednoho subjektu může být rovněž přičteno druhému subjektu.

- 7 Předkládající soud nejprve cituje ustálenou judikaturu Soudního dvora týkající se určení jediného rozhodovacího centra s ohledem na skupinu podniků, přičemž se zaměřuje na nezbytnost konkrétně prokázat skutečný výkon rozhodujícího vlivu mateřské společnosti na její dceřinou společnost (rozsudky Areva a další, spojené věci C-247/11 P a C-253/11 P, Schindler Holding Ltd, C-501/11, Dow Chemical, C-179/12 P). Dále uvádí, že v italském obchodním právu v případě výkonu právní nebo faktické kontroly akcionářem jsou řízení a koordinace společností předpokládány ze zákona, zatímco pokud jsou založeny na základě smlouvy s těmito společnostmi nebo na základě ustanovení jejich stanov, musí být prokázány (občanský zákoník, články 2497e a 2497f, a článek 2359).
- 8 Pokud jde o případy smluvní koordinace, jako je koordinace, o kterou se jedná v projednávané věci, tento soud poznamenává, že všechny vztahy obchodní spolupráce, včetně těch, které jsou relevantní v projednávané věci a na kterých je založen výhradní prodej, se vyznačují určitým stupněm zásahu zmocnitele do podmínek poskytování plnění zprostředkovatele. Nevedou však nutně k řízení, přičemž se mohou omezit na úpravu zvláštní formy dělby práce mezi velké podniky a malé/střední podniky. Samostatnost nemusí být absolutní, například pokud je výhradní prodejce omezen určitými obdrženými pokyny, což však nezpochybnuje skutečnost, že podnikatel má obchodní a rozhodovací nezávislost a přímou odpovědnost za náklady a rizika spojená se svou činností. Výhradní prodejce se totiž v klasickém případě neomezuje na zprostředkovávání kontaktů mezi stranami, které uzavírají kupní smlouvu, jak to činí zástupce, který usnadňuje uzavírání budoucích smluv mezi zmocnitelem a třetími osobami, ale nabývá zboží vlastním jménem od poskytovatele a dále jej prodává třetím osobám s povinností propagovat zboží a inkasovat rozdíl mezi kupní cenou a cenou dalšího prodeje.
- 9 Na tomto základě se předkládající soud svou první otázkou v podstatě táže, jaká strukturální vazba musí abstraktně existovat mezi výrobcem a jeho zprostředkovateli, aby v právu hospodářské soutěže představovala jedinou hospodářskou jednotku. Stačí běžný zásah do výše uvedených obchodních vztahů, nebo je nezbytné skutečné podřízení jednoho či více podniků jinému podniku, které je třeba prokázat na základě formálních aktů (jako jsou rozhodnutí nebo smluvní ujednání), nebo postačí i pouhý pokyn (pokyny, pravidla jednání, služební příkazy), který může významně ovlivnit rozhodování obchodního zprostředkovatele v oblasti řízení?

Takové konstatování je o to důležitější, že dotčená peněžitá sankce má rovněž „trestní“ povahu (jelikož představuje „postih“ z důvodu její celkové výše) ve smyslu článku 7 EÚLP, a může tedy být uložena pouze v případech a lhůtách stanovených zákonem.

- 10 Druhá výkladová pochybnost, uvedená předkládajícím soudem v jeho druhé otázce, se týká objektivního prvku protiprávního jednání, a zejména důkazního standardu, kterému musí čelit úřady pro hospodářskou soutěž, pro účely určení zneužívajícího jednání vylučovací povahy. Stejně jako ve věci C-377/20, kterou nyní projednává Soudní dvůr, se Consiglio di Stato táže, zda i v případě jednání, které teoreticky může mít omezující účinky, je každopádně přípustné, aby sankcionovaný podnik prokazoval, že ve skutečnosti nedošlo k žádnému omezujícímu účinku.
- 11 Za účelem stanovení, jaký význam je třeba přiznat skutečnému či potenciálnímu dopadu na hospodářskou soutěž v rámci posouzení podle článku 102 SFEU, předkládající soud odkazuje zvláště na rozsudek Intel (C-413/14 P). Společnost Intel, která má vedoucí postavení na trhu s počítačovými procesory, podle Komise uplatňovala systém slev a plateb, aby výhradně zásobovala výrobce počítačů a vytěsnila soutěžitele z trhu se stejným zbožím. Tribunál, jenž považoval toto jednání za ve své podstatě protisoutěžní, vyloučil, že pro účely zjištění jeho zneužívajícího charakteru je nezbytné posoudit jeho skutečný nebo potenciální dopad na hospodářskou soutěž ve světle všech okolností věci. Soudní dvůr naproti tomu tento závěr zrušil a dospěl k závěru, že je nezbytné zohlednit argumenty společnosti Intel, jejichž cílem bylo prokázat údajná pochybení Komise při analýze schopnosti dotčeného systému věrnostních slev vytěsnit přinejmenším stejně výkonného soutěžitele („test AEC“).
- 12 Odkazem na výše uvedený rozsudek Intel odvolatelka vytýká úřadu pro hospodářskou soutěž, že neprovedl žádnou analýzu konkrétních účinků jednání společnosti Unilever (tedy neexistenci vylučujících účinků ve vztahu k jejím stejně výkonným soutěžitelům) a souvisejících prosoutěžních účinků (jak vyplývá ze studie objednané společností Unilever u renomované společnosti poskytující hospodářské poradenství). Úřad pro hospodářskou soutěž má naopak za to, že zásady stanovené v rozsudku Intel nejsou na projednávanou věc použitelné, neboť se použijí pouze na zneužití uskutečňovaná prostřednictvím věrnostních slev; Soudní dvůr pouze poukázal na „formální pochybení“ Tribunálu, který se nevyjádřil k námitkám vzneseným žalobkyní ohledně testu AEC; v každém případě žádný test není s to současně analyzovat celou řadu zneužívajících praktik.
- 13 Na tomto základě se předkládající soud táže, zda, jak tvrdí odvolatelka, lze zásady rozsudku Intel uplatnit na výhradní doložky nebo na jednání spočívající v několika zneužívajících praktikách, a případně v jakých případech nebo za jakých podmínek lze vyloučit relevanci testu AEC nebo studií a dalších informací předložených podnikem. Konkrétně se táže, zda je posouzení úřadu pro hospodářskou soutěž, které vylučuje relevanci testu AEC a studií s podobnou

funkcí v případě takového jednání, jako je jednání dotčené v projednávané věci, z hlediska rozsudku Intel v souladu s právem.

PRACOVNÍ DOKUMENT